

УДК 330.341.1

JEL Classification: O31, R11, O38

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ГАЛУЗЕВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

ВЛАСЮК Олександр¹, СЕМІВ Сергій², ВИГОВСЬКИЙ Павло³

¹ Національний інститут стратегічних досліджень

<https://orcid.org/0009-0001-6174-9141>
vlasiuk@niss.gov.ua

² Львівський торговельно-економічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-5795-9704>
centercoop@gmail.com

³ ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»

<https://orcid.org/0009-0002-9182-0372>
vuhovsky_p@ukr.net

У статті обгрунтовано теоретико-прикладні засади формування функціонально-галузевої спеціалізації інституційного забезпечення системного розвитку інноваційної діяльності в регіональній економіці. За результатами функціонально-галузевого аналізу доведено високу актуальність формування комплексної системи інституцій, здатної забезпечити узгоджене регулювання, координацію, стимулювання та інтеграцію інноваційних процесів у регіоні. Визначено, що сучасні виклики інноваційної трансформації, посилення глобальної конкуренції та необхідність підвищення стійкості регіональної економіки обумовлюють перехід від фрагментарної підтримки окремих галузей до системного управління інноваційним розвитком з урахуванням міжгалузевих взаємозв'язків, ресурсного потенціалу та стратегічних пріоритетів. Доведено, що узгодженість і взаємодоповнюваність цих елементів сприятимуть активізації інноваційної діяльності, підвищенню інвестиційної привабливості та формуванню конкурентних переваг регіону. Узагальнено, що реалізація такого підходу створює передумови для підвищення конкурентоспроможності регіону, зміцнення його позицій у національному економічному просторі та інтеграції у міжнародні інноваційні мережі.

Ключові слова: інноваційна діяльність, технологічний розвиток, інноваційний бізнес, інституційне середовище, регіональна економіка, регіональна політика.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2026-20-14>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 10.03.2026

Прийнята до друку / Accepted 16.04.2026

Опубліковано / Published 30.04.2026

© Власюк Олександр, Семів Сергій, Виговський Павло

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах трансформації національної економіки та поглиблення глобальних інтеграційних процесів інноваційна діяльність стає ключовим фактором підвищення конкурентоспроможності економіки регіонів, забезпечення збалансованого економічного зростання й формування стійкої структури регіональної соціально-економічної системи. Проте ефективність інноваційних процесів значною мірою визначається якістю інституційного забезпечення, яке задає правила, механізми, стимули й обмеження для суб'єктів інноваційної діяльності. У цьому контексті особливої ваги набуває питання функціонально-галузевої спеціалізації інституційного забезпечення, оскільки загальні та універсальні інститути часто не враховують специфічних потреб різних сфер економіки, типів інновацій чи моделей регіонального розвитку.

Зауважимо на тому, що нашу думку, функціональна спеціалізація інституційного забезпечення передбачає чітке розмежування функцій, які мають виконувати інституції, що підтримують інноваційний розвиток, передусім такі, як регуляторна, стимулююча, координуюча, експертно-аналітична, інформаційна, фінансова, освітньо-наукова та інші. В умовах сучасного стану розвитку регіонів України, де роль держави часто є фрагментованою, а механізми взаємодії науки, бізнесу й влади залишаються недостатньо узгодженими, чітка функціональна спеціалізація інституцій критично важлива в аспекті уникнення дублювання функцій, неефективного використання ресурсів, а також зниження результативності інноваційної політики.

Своєю чергою, ми вважаємо, що галузева спеціалізація інституційного забезпечення зумовлюється тим, що кожна галузь, які формують економічний потенціал та конкурентоспроможність регіональної економічної системи, а головне це інформаційно-комунікаційні технології, машинобудування, агропромисловий комплекс, транспорт, креативні індустрії, туризм чи біотехнології, потребують специфічних інструментів підтримки. Інноваційні цикли, структура витрат, потреби в кадрах, характер наукової бази та швидкість технологічних

трансформації суттєво відрізняються між видами економічної діяльності. Тому універсальні інституційні механізми часто недостатньо ефективні без адаптації до галузевої специфіки. Це зумовлює потребу в побудові інституційної архітектури, яка здатна інтегрувати різні потреби секторів економіки й стимулювати розвиток інновацій на галузевому рівні.

Особливо актуальною ця проблема постає для регіонального рівня формування економічних відносин і їх регулювання, де формуються специфічні кластери, технологічні ніші, науково-освітні платформи, моделі взаємодії між суб'єктами інноваційної діяльності. В Україні регіони мають суттєві відмінності за рівнем економічного розвитку, структурою господарства, науковим потенціалом та інноваційною активністю, що потребує застосування неуніфікованих рішень. А отже, дослідження інституційного забезпечення інноваційної діяльності потребує регіонально-орієнтованого підходу, включно з урахуванням відповідних регіональних та територіальних особливостей.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Різні аспекти інноваційно-технологічної діяльності, а також проблематики становлення належного інституційного середовища для активізації інноваційно-технологічної діяльності системно і комплексно досліджують такі науковці, як Т. Васильців, В. Зайченко, М. Когут, О. Левицька, О. Єрмакова, О. Мульська, І. Мушеник, В. Омеляненко, В. Панченко, І. Підричева та інші дослідники.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Водночас, ці та інші результати досліджень все ще критично не змінили стан справ з інноваційно-технологічним розвитком в регіонах України і ця обставина актуалізує нові дослідження в цій сфері.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування функціонально-галузевої спеціалізації інституційного забезпечення системного розвитку інноваційної діяльності в регіональній економіці.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Щодо Львівської області, то регіон демонструє унікальне поєднання традиційних і новітніх економічних секторів, а це актуалізує як функціональний, так і галузевий вимір інституційної підтримки інновацій. По-перше, Львівська область є одним із найбільш динамічних центрів розвитку інформаційних технологій в Україні. Висока концентрація IT-компаній, наявність технічних університетів, активні IT-кластери формують запит на інституції, що спеціалізуються на підтримці цифрових інновацій, стимулюванні стартапів, розвитку технологічних парків та запровадженні механізмів трансферу IT-розробок у реальний сектор економіки. Це обумовлює потребу в застосуванні специфічних інструментів фінансування, мережевої взаємодії, адаптивного регулювання.

По-друге, регіон має потужний потенціал у таких галузях, як машинобудування, харчова промисловість, деревообробка, логістика, які водночас перебувають у стані технологічної модернізації. Для цих секторів потрібні інституції, здатні забезпечити впровадження прикладних інновацій, розвиток індустріальних парків, залучення інвестицій у модернізацію виробничих процесів. Проте наявні інституційні механізми лише частково враховують галузеві особливості цих секторів, що знижує ефективність інноваційного розвитку.

По-третє, специфічною для досліджуваного регіону є висока концентрація креативних індустрій, культурних ініціатив та туристичних проєктів. Ця сфера потребує зовсім іншої логіки інституційної підтримки з акцентом на культурну інфраструктуру, розвиток людського капіталу, міжсекторальні проєкти, підтримку малого бізнесу і розвиток територіальних інноваційних екосистем. Відсутність спеціалізованих інституцій у цій галузі стримує її потенціал.

По-четверте, Львівська область характеризується активною участю громад, наявністю значної кількості локальних ініціатив та елементів територіального самоуправління. Це створює додаткову потребу в інституційному механізмі підтримки інновацій на рівні територіальних громад, які часто є драйверами локальної економічної трансформації.

Таким чином, багатовекторність економічного профілю регіону, висока інноваційна активність IT-сектору, потреба в модернізації традиційних галузей та динамічний розвиток креативної сфери формують складний запит на інституції, що мають бути одночасно

функціонально диверсифікованими і галузево адаптованими. Універсальні інституційні механізми не здатні повною мірою відповідати таким потребам, що створює ризики втрати конкурентних переваг регіону. Відтак, на наш погляд, є всі підстави констатувати, що дослідження функціонально-галузевої спеціалізації інституційного забезпечення інноваційної діяльності в регіональній економіці є надзвичайно актуальним з огляду на необхідність підвищення ефективності інноваційної політики, адаптації інституційних механізмів до потреб конкретних галузей, формування комплексної регіональної інноваційної екосистеми, підтримки сталого розвитку й економічної конкурентоспроможності регіону. Особливої значущості ці питання набувають в умовах посиленої міжнародної конкуренції, потреби інтеграції у глобальні інноваційні ланцюги, а також переходу до моделі регіонального розвитку, який ґрунтується на знаннях, інноваціях і високій доданій вартості.

Так, однією з головних і першочергових функцій інституційного середовища розвитку в регіоні є забезпечення узгодженості, стійкості та результативності взаємодії між усіма ключовими учасниками соціально-економічного процесу. Якісне інституційне середовище виступає фундаментом, на якому вибудовується цілісна система регіонального управління, здатна не лише підтримувати стабільність, а й створювати умови для інноваційного прориву, модернізації економіки й підвищення її конкурентоспроможності. Йдеться про формування чітких правил, норм і процедур, що координують діяльність органів влади, бізнес-структур, наукових установ та громадських організацій у напрямі до

Від міри реалізації цієї функції залежить якість самої регіональної політики, здатність органів місцевого самоврядування забезпечити адаптацію до нових викликів і використовувати власний потенціал територій найбільш продуктивним способом.

Не менш важливими аспектами цієї функції є забезпечення прозорості економічних процесів, створення сприятливого інвестиційного клімату та підтримка підприємницької ініціативи. Інституційне середовище має формувати довіру між учасниками ринку, забезпечувати рівний доступ до ресурсів, сприяти зниженню адміністративних бар'єрів і запровадженню сучасних механізмів управління, таких як електронне врядування, відкриті дані та цифровізація процедур. Усі ці елементи дозволяють підвищити ефективність використання регіональних ресурсів, стимулювати інноваційну активність суб'єктів інноваційного бізнесу, прискорювати розвиток високотехнологічних галузей і формувати якісно нове середовище для розвитку малого та середнього підприємництва. Таким чином, інституції стають ключовим фактором, що визначає траєкторію економічного зростання регіону.

Крім того, характеризується функція інституційного середовища забезпечує належний рівень організаційної, фінансової та інформаційної підтримки процесів модернізації регіональної економіки. Вона передбачає розбудову ефективних систем стратегічного планування, моніторингу й оцінювання результатів регіонального розвитку. Інституційне середовище повинно бути орієнтоване на формування платформ для комунікації та співпраці між державними і приватними структурами, активізацію науково-дослідної діяльності, розвиток інноваційної інфраструктури, включно з технопарками, бізнес-інкубаторами, кластерами та центрами трансферу технологій. Реалізація цієї функції є запорукою довгострокового, збалансованого і водночас сталого розвитку регіону, що базується на інноваціях, ефективному управлінні, раціональному використанні наявних ресурсів.

На нашу думку, наступною важливою функцією, яку має реалізувати інституційне середовище інноваційно-технологічного розвитку регіональної економічної системи, є координаційна. Її сутність полягає у забезпеченні узгодженості дій численних суб'єктів регіонального інноваційного простору, серед яких органи влади, науково-дослідні установи, заклади освіти і науки, підприємницькі структури, інноваційні кластери, фінансові організації та громадські інституції. У сучасних умовах фрагментарність та розпорошеність зусиль стає однією з ключових причин низької результативності інноваційних процесів, що достатньо сильно характерно для Львівщини. На противагу, наявність потужного координаційного механізму дозволяє уникати дублювання функцій, неефективного використання ресурсів, протиріч між секторами та неузгоджених рішень, що часто стають бар'єрами на шляху інноваційного розвитку.

Координаційна функція передбачає також створення стабільної комунікаційної платформи, на якій відбувається синхронізація стратегічних пріоритетів інноваційної політики з потребами бізнесу та потенціалом наукових установ. Така платформа забезпечує інтеграцію різних рівнів управління (від локальних громад до регіональних органів державної влади) у систему спільного стратегічного планування та оперативного реагування на виклики. Забезпечуючи

координацію, гарне інституційне середовище сприяє формуванню регіональних інноваційних екосистем, у межах яких взаємодія учасників стає прогнозованою, взаємодовірливою, орієнтованою на досягнення спільних результатів та ефектів синергії. За рахунок цього підвищується ефективність трансферу технологій, пришвидшується комерціалізація наукових розробок та стимулюється створення нових високотехнологічних виробництв, нарощення їх виробничих потужностей і потенціалу.

Важливою складовою координаційної функції є створення умов для системного обміну інформацією і формування прозорих механізмів ухвалення рішень. Саме завдяки постійній циркуляції релевантної інформації між учасниками інноваційного процесу стає можливим своєчасне виявлення перспективних напрямів розвитку, а також ідентифікація проблем та ризиків, визначення можливостей для партнерства чи спільних проєктів. Координаційна функція охоплює також підтримку кластеризації економіки, стимулювання мережевої взаємодії, запровадження інструментів колективного управління інноваційними процесами. У результаті регіональна інноваційно-технологічна система починає функціонувати більш узгоджено та цілісно, підвищується її стійкість, адаптивність до зовнішніх викликів та здатність забезпечувати конкурентні переваги території на довгострокову перспективу.

Підсилити координаційну функцію можливо шляхом активізації ще однієї ключової функції становлення повноцінного інституційного середовища інноваційного розвитку, а саме стимульовально-мотиваційної. Задіяння цієї функції створює необхідні передумови для зацікавлення суб'єктів регіональної економіки у впровадженні інновацій, підвищенні технологічного рівня виробництва та участі у спільних інноваційних проєктах. Додамо, що стимульовально-мотиваційна функція спрямована на формування системи матеріальних і нематеріальних заохочень, які підвищують готовність суб'єктів господарювання, наукових установ, органів влади та громадських організацій інвестувати свої ресурси у процеси технологічного оновлення та модернізації. Вважаємо, що реалізація аналізованої функції забезпечує перехід від пасивного очікування сприятливих умов до активної позиції економічних агентів щодо пошуку, адаптації й впровадження інноваційних рішень.

Важливо, що стимульовально-мотиваційна функція має багатовимірний характер. Вона включає як економічні стимули (головно це податкові пільги, грантові програми, доступ до кредитних ресурсів), так і організаційні (можливість участі в регіональних інноваційних кластерах, пріоритет у державних закупівлях, підтримка експорту високотехнологічної продукції). Значну роль відіграють також соціально-психологічні стимули, покликані формувати позитивний імідж інноваційно активного бізнесу, підсилювати престиж наукової діяльності та сприяти розвитку культури інновацій. Така сукупність інструментів створює середовище, у якому внутрішня мотивація до інновацій підкріплюється зовнішніми можливостями й гарантіями підтримки.

На нашу думку, розгортання стимульовально-мотиваційної функції в інституційній системі регіону забезпечує її синергійний вплив на координаційну та інші функції інноваційного розвитку. Чим більше акторів отримують реальні стимули для інноваційної діяльності, тим активнішою стає їхня взаємодія, а отже, тим ефективніше працюють координаційні механізми. Це створює основу для формування стійкої регіональної інноваційної екосистеми, здатної не лише генерувати нові технології, а й масштабувати їх у виробничих процесах, підвищувати конкурентоспроможність економіки регіону та забезпечувати її довгострокову економічну динаміку. Таким чином, стимульовально-мотиваційна функція стає одним з ключових факторів - детермінант темпів і якості інноваційного розвитку регіональної економіки.

Наступною ключовою функцією, яку варто виділити при аналізі інституційного середовища інноваційної діяльності в регіоні, є інфраструктурна функція. Вона має надзвичайно важливе значення, оскільки створює матеріально-технічну й організаційну базу для ефективного розвитку інноваційної економіки. Високий рівень реалізації інфраструктурної функції дозволяє забезпечити доступ до сучасних технологій, наукових ресурсів, знань і фінансових інструментів, а також формує умови для швидкої комунікації і взаємодії між науковими установами, бізнесом та органами влади. Без розвиненої інфраструктури навіть добре організовані координаційні та стимульовальні механізми не забезпечать очікуваного ефекту, адже відсутність фізичного та цифрового простору для генерації, тестування та комерціалізації інновацій обмежує потенціал регіональної економіки.

Зауважимо, що ми вважаємо, що для формування інфраструктурних елементів регіональної інноваційної системи необхідно застосовувати комплексний підхід, який поєднує державну підтримку, приватні інвестиції та науково-технологічну експертизу. Створення технопарків і

наукових парків передбачає забезпечення сучасними лабораторними та виробничими приміщеннями, спеціалізованим обладнанням, а також надання сервісів для стартапів і дослідницьких команд. Бізнес-інкубатори та інноваційні хаби слугують платформами для запуску нових підприємств, підтримки стартапів та спільної роботи над технологічними проектами, забезпечуючи наставництво, консультації, доступ до фінансування та менторські програми. Центри трансферу технологій слугують тими каналами комерціалізації наукових розробок, допомагають переносити нові рішення з лабораторій у виробництво та на ринки, а інноваційні кластери об'єднують підприємства, наукові установи та органи влади навколо спільних технологічних напрямів для посилення синергії, подальшого масштабування досягнень.

Не менш важливим аспектом інфраструктурної функції є цифровізація та впровадження інформаційних систем підтримки інновацій. Цифрові платформи уможливають ефективне управління даними, якісну координацію проектів, віддалений доступ до ресурсів та сприяють розвитку мережевої взаємодії між усіма учасниками інноваційного процесу. Завдяки цим інструментам відбувається швидкий обмін інформацією, полегшується пошук партнерів і ресурсів, підвищується прозорість та ефективність прийняття рішень. Таким чином, інфраструктурна функція стає фундаментом, на якому будується стійке, інтегроване й динамічне інституційне середовище інноваційного розвитку регіону, що забезпечує високу конкурентоспроможність території та її здатність до швидкої адаптації до технологічних та ринкових викликів.

На наше переконання, у сенсі створення належного інтелектуально-кадрового ресурсу для інноваційно-активних суб'єктів господарювання, а також для науково-дослідних та інноваційних організацій критично важливою стає освітньо-кадрова функція. Вона полягає у забезпеченні постійного поповнення регіональної економіки висококваліфікованими кадрами, здатними генерувати, впроваджувати та масштабувати інноваційні рішення, а також у формуванні культури безперервного навчання й підприємницького мислення серед науковців, студентів і фахівців підприємств. Освітньо-кадрова функція забезпечує зв'язок між освітою, науковими установами та бізнесом, створює передумови для ефективного трансферу знань і компетенцій, необхідних для розвитку інноваційного середовища.

Головними елементами, на базі яких, власне, реалізується освітньо-кадрова функція, на нашу думку, є університети та інші заклади освіти, науково-дослідні інститути, лабораторії і центри компетенцій, що займаються фундаментальними та прикладними дослідженнями. Важливим компонентом є також програми підготовки та перепідготовки кадрів у сфері інновацій, інноваційного підприємництва тощо, що дозволяють забезпечити регіон сучасними фахівцями з актуальними знаннями та навичками. Освітні кластери та мережі створюють платформу для взаємодії різних навчальних закладів і наукових центрів, а механізми інтеграції освіти, бізнесу й науки сприяють формуванню ефективної системи практикоорієнтованого навчання, стажувань, спільних проектів і науково-технічних стартапів.

На наш погляд, задля повноцінної реалізації аналізованої функції регіональним та місцевим органам влади слід реалізувати комплекс заходів, спрямованих на посилення співпраці між університетами, науковими установами та бізнесом. До таких заходів належать підтримка створення лабораторій спільного користування, програм дуальної освіти та стажувань на підприємствах, фінансування науково-дослідних проектів і грантів для студентів та молодих науковців, розвиток мережевих освітніх платформ і кластерів знань. Крім того, важливо стимулювати міжвузівську та міжгалузеву інтеграцію, забезпечити доступ до сучасного обладнання та цифрових ресурсів, а також створювати умови для залучення міжнародних експертів і партнерів у навчальні та наукові програми. Реалізація таких заходів полегшує процеси формування висококваліфікованої, мобільної та інноваційно орієнтованої робочої сили, здатної ефективно впроваджувати інноваційні технології, сприяти стійкому розвитку регіональної економіки.

Врешті-решт заключною функцією формування належного інституційного середовища активізації інноваційно-технологічної діяльності в регіоні вважаємо експертну функція. Її характер проявляється у забезпеченні професійного оцінювання інноваційних проектів, технологічних рішень та підприємницьких ініціатив, а також наданні рекомендацій щодо їх оптимізації, комерціалізації, масштабування. Реалізація експертної функції сприяє підвищенню ефективності інноваційної діяльності, мінімізації ризиків і недопущенню помилок на етапах розробки та впровадження нових продуктів і технологій, а також формує стандарти якості та доброчесності у сфері інноваційного розвитку.

Вважаємо, що до елементів реалізації цієї функції доцільно віднести агентства підтримки підприємництва, консалтингові центри та центри експертизи проектів, інформаційно-аналітичні

служби, а також мережі менторів, експертів і консультантів у сфері стартапів та технологій. Функціонування цих елементів дозволяє підприємцям і науковцям отримувати професійну допомогу на всіх етапах інноваційного процесу, причому як від формування ідеї до її впровадження на ринок. Завдяки цьому підвищується ймовірність успішної реалізації проєктів, залучення інвестицій, ефективного використання ресурсів та інтеграції нових технологій у виробничі й соціальні процеси регіону.

Відтак, для забезпечення повноцінного втілення в життя експертної функції в системі регіональної політики важливо створювати та підтримувати мережі професійних консультантів і експертів, стимулювати розвиток інформаційно-аналітичних центрів і платформ, а також інтегрувати діяльність консалтингових служб із механізмами фінансової й інфраструктурної підтримки інновацій. Це дозволяє формувати комплексне інституційне середовище, яке забезпечує високий рівень професійної оцінки, підтримки та розвитку інноваційної діяльності в регіоні, зміцнює довіру між учасниками ринку, створює передумови для стабільного і стійкого зростання регіональної економіки.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Результати функціонально-галузевого аналізування підтвердили високу актуальність формування комплексної системи інституційного забезпечення системного розвитку регіональної економіки. Сучасні виклики, пов'язані з інноваційною перебудовою господарських процесів, глобальною конкуренцією та необхідністю підвищення стійкості регіональної структури, вимагають комплексного та узгодженого підходу до створення інституцій, які б одночасно виконували регулюючу, координаційну, стимулюючу й інтегруючу роль. Важливим є те, що інституційне середовище повинно забезпечувати не фрагментарну підтримку окремих галузей, а системне управління інноваційним розвитком регіону з урахуванням міжгалузевих зв'язків, специфіки ресурсного потенціалу та стратегічних пріоритетів розвитку економіки регіонів.

Визначені провідні галузі, такі як IT-сектор, машинобудування, деревообробка, харчова промисловість, логістика та туризм, демонструють те, що регіон має потенціал для багатовекторного розвитку. Однак для його розкриття й повноцінної реалізації кожна з галузей потребує відповідної інституційної інфраструктури: від систем підготовки кадрів і наукових центрів до фінансово-кредитних інструментів, кластерних об'єднань, інноваційних хабів та механізмів державно-приватної взаємодії. Гармонізація елементів сприятиме формуванню конкурентних переваг, посиленню інноваційної активності бізнесу та підвищенню інвестиційної привабливості регіону.

Відтак, формування ефективної функціонально-галузевої системи інституційного забезпечення повинно стати одним з ключових напрямів регіональної політики, система котрої здатна не лише створити умови для швидкого зростання окремих секторів економіки, але й забезпечити довгострокову узгодженість стратегічних рішень, розвиток кластерів, зміцнення інноваційної культури та впровадження технологічних рішень нового покоління. У підсумку це створюватиме фундамент для підвищення конкурентоспроможності регіону, посилення його ролі у національному економічному просторі та інтеграції в міжнародні інноваційні мережі.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються вдосконалення методики аналізування інституційного середовища інноваційної активності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильців Т. Г., Левицька О. О. Концепція реалізації регіональної політики Smart-спеціалізації в Україні на засадах структурно-технологічної перебудови. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 30. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/599>
2. Васильців Т., Мульська О., Зайченко В., Березівський Я. Технологічна конкурентоспроможність як результат реалізації інноваційного потенціалу та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності підприємств: методичні аспекти аналізування. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. Вип. 4. С. 63-70. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-9>
3. Єрмакова О. А. Концептуальні засади стратегування інноваційного розвитку регіонів в умовах глокалізації економічних процесів. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 6 (11). С. 336-341.
4. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: колективна монографія / за ред. д.е.н. Омеляненка В. А. Суми: Інститут стратегій інноваційного

розвитку і трансферу знань. 2022. 280 с.

5. Міценко Н.Г., Мульська О.П., Зайченко В.В., Лозовий Т.І. Стратегічні пріоритети державної політики реалізації потенціалу інноваційного розвитку підприємств в Україні. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. Вип. 69. С. 21-29. <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-69-03>

6. Мушеник І. М. Стратегія розвитку і формування інноваційно-інвестиційної системи регіону. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/249/237>

7. Омеляненко В. Трансфер технологій в інноваційних ландшафтах: сучасні тенденції та інституційне забезпечення: монографія. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2022. 214 с.

8. Підоричева І. Ю. Розвиток інноваційних екосистем України в умовах глокалізації та європейської інтеграції : дис. д.е.н. 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. К. : Інститут економіки промисловості НАН України, 2021. 554 с.

9. Сталий розвиток старопромислових регіонів України: інноваційний вимір : колективна монографія / за ред. Омеляненка В. А. Суми : Триторія, 2021. 298 с.

10. Vasylytsiv T., Mulska O., Panchenko V., Kohut M., Zaychenko V., Levytska O. Technologization processes and social and economic growth: modeling the impact and priorities for strengthening the technological competitiveness of the economy. *Regional Science Inquiry*. 2021. № 13 (1), P. 117-134.

11. Territory of innovations: best practices for sustainable development at the local level. Part 1: digest of analytical stage of international scientific and educational project. Collective Monograph. Sc. ed. V. Omelianenko, O. Prokopenko, T. Tirto. Tallinn: Teadmus, 2022, 227 p.

REFERENCES:

1. Vasylytsiv, T. G., Levytska, O. O. (2021). The concept of implementation of the regional policy of Smart-specialization in Ukraine on the basis of structural and technological restructuring. *Economy and society*. 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/599>.

2. Vasylytsiv, T., Mulska, O., Zaichenko, V., Berezivskiy, Y. (2022). Technological competitiveness as a result of realization of innovative potential and commercialization of intellectual property of enterprises: methodological aspects of analysis. *Modeling the development of the economic systems*, 4, 63-70. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-9>

3. Ermakova, O. A. (2018). Conceptual principles of strategizing innovative development of regions in conditions of glocalization of economic processes. *Pryazovsky Economic Bulletin*. 6 (11), 336-341.

4. Omelyanenko, V. A. (2022). Innovative foundations of recovery and development of countries after armed conflicts. Sumy: Institute of Innovative Development Strategies and Knowledge Transfer. 280 p.

5. Mitsenko, N.G., Mulska, O.P., Zaichenko, V.V., Lozoviy, T.I. (2022). Strategic priorities of the state policy of realization of the potential of innovative development of enterprises in Ukraine. *Bulletin of Lviv University of Trade and Economics. Economic sciences*, 69, 21-29. <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-69-03>

6. Mushenyk, I. M. (2021). Development strategy and formation of the innovation and investment system of the region. *Economy and society*. 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/249/237>

7. Omelyanenko, V. (2022). Technology transfer in innovative landscapes: modern trends and institutional support. Sumy: Institute of Strategies for Innovative Development and Knowledge Transfer, 214 p.

8. Pidorycheva, I. Yu. (2021). Development of innovative ecosystems of Ukraine in conditions of glocalization and European integration. Kyiv: Institute of Industrial Economics of the National Academy of Sciences of Ukraine, 554 p.

9. Omelyanenko, V. A. (2021). Sustainable development of old industrial regions of Ukraine: innovative dimension. Sumy: Tritoria, 298 p.

10. Vasylytsiv, T., Mulska, O., Panchenko, V., Kohut, M., Zaychenko, V., Levytska, O. (2021). Technologization processes and social and economic growth: modeling the impact and priorities for strengthening the technological competitiveness of the economy. *Regional Science Inquiry*. 13 (1), 117-134.

11. Omelianenko, V. (2022). Territory of innovations: best practices for sustainable development at the local level. Part 1. Tallinn: Teadmus, 227 p.

FUNCTIONAL-INDUSTRY SPECIALIZATION OF INSTITUTIONAL SUPPORT OF SYSTEMIC DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE REGIONAL ECONOMY

VLASIUK Oleksandr¹, SEMIV Serhii², VYHOVSKY Pavlo³

¹ National Institute of Strategic Searches

² Lviv University of Trade and Economics

³ Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine

The article substantiates the theoretical and applied foundations for the formation of a functional-sectoral specialization of institutional support for the systemic development of innovation activity in the regional economy. Based on the results of the functional-sectoral analysis, the high relevance of establishing a comprehensive system of institutions capable of ensuring coordinated regulation, coordination, stimulation, and integration of innovation processes in the region is demonstrated. It is determined that contemporary challenges related to innovation

transformation, intensification of global competition, and the need to enhance the resilience of the regional economy necessitate a shift from fragmented support of individual sectors to systemic management of innovation development, taking into account intersectoral linkages, resource potential, and strategic development priorities. Key sectors of regional specialization are identified, including the IT sector, mechanical engineering, woodworking and food industries, logistics, and tourism, whose development requires appropriate institutional support. The necessity of forming a developed institutional infrastructure is substantiated, encompassing education and training systems, research centers, financial and credit mechanisms, cluster associations, innovation hubs, and public-private partnership instruments. It is proven that the coherence and complementarity of these elements will contribute to intensifying innovation activity, increasing investment attractiveness, and forming competitive advantages of the region. It is established that the formation of an effective functional-sectoral system of institutional support is a strategic direction of regional policy, capable of ensuring not only the dynamic development of individual sectors but also the long-term coherence of economic transformations, cluster development, the diffusion of innovation culture, and the implementation of next-generation technologies. It is generalized that the implementation of such an approach creates the preconditions for enhancing regional competitiveness, strengthening its position in the national economic space, and integrating into international innovation networks.

Keywords: innovative activity, technological development, innovative business, institutional environment, regional economy, regional policy.